

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS . PRIJS

Voor de Stad . . / 12.

franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT ?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

HET INSTITUUT

VOOR

DOOFSTOMMEN

TE

St. MICHIËLS-GESTEL.

Wij hebben mededeeling ontvangen van het verslag wegens het *Instituut voor Doofstommen*, te Herlaar onder St. Michiels-Gestel, over het jaar 1846, hetwelk allezins geschikt is, om de belangstelling aller Catholijken over deze belangrijke instelling uit te lokken. Dit gesticht, beheerd door eene Commissie, bestaande uit mannen, door hunne deugd, godsvrucht en verlichte kunde bekend, en aan de zorgen toevertrouwd van eenen Directeur, die proeven van zijne kunde en ervaring in het leiden der jeugd heeft afgelegd en zich door niet minder waardige mannen in zijne hoogstgewigtige taak geschraagd ziet, staat onder het toezicht der Hoog. Eerw. Heeren Kerkvoogden, H. den Iubbelden, Bisschop van Emaus en J. van Hooydonk, Bisschop van Bardanie. De voordeling der middelen alleen ontslaat ons reeds van alle verdere lofspraken over een gesticht, hetwelk al degenen, die van de innemende gastvrijheid der bestuurders gebruik makende, hetzelfde bezocht hebben, met bewondering en belangstelling heeft getroffen. Omtrent de manier van onderwijs en de daaruit geplakte vruchten, hebben wij slechts mede te deelen, hetgeen het verslag zelf daarvan in de §§ 1 en 3 zegt:

»Onder degenen, die het Instituut verlieten, waren twee meisjes, van welke het eene volkomen onderwezen mag genoemd worden, ofschoon nu en dan nog wel eene taal- of spelfout in hare opstellen hoop; zij had niet alleen de enkele volzinnen, maar ook de zamengestelde volzinnen voor zich beschikbaar gemaakt, de kennissen, die zij overigens verkregen had waren zeer voldoende, en wat men verderen lof van Maria Druzes niet moet vergeten, zij paarde hare genegenheden tot de deugd met een diep gevoel van Godsdienst.

Een ander meisje, niet minder deugdzaam, heeft, om het verlangen harer ouders, het Instituut binnen den tijd, voor een behoorlijk onderwijs noodzakelijk, moeten verlaten; de roodige kennis van Godsdienst was echter door de gebarentaal verkregen; in het schriftelijk uitdrukken van hare gedachten, bleef er nog al wat te wenschen over.

De drie overigen waren jongens, onder welke een, dien men nog als een toonbeeld van deugd, godsdienstijver en oplettendheid aan de kweekelingen mag voorstellen. Hij was in het aanleeren der schriftelijke taal de schranderste niet, waarin hem zijne jaren verschoonen en zijn opregt hart en vaste deugd volkomen schadeloos stellen; nog zeer onlangs zag men hem in eenen brief van zijnen Eerw.

Herder, tot ons groot genoegen, den braven WIRHAGEN genoemd.

»Het onderwijs wordt steeds en met den geest van dat verheven doel voortgezet, als tot het welslagen in de ontwikkeling van verstand en hart der kweekelingen vereischt wordt; de vorderingen, welke dan ook door de onderscheidene klassen gemaakt zijn, overtreffen de zeer voldoende van verleden jaar. Openlijke dank zij ten deze aan den Eerw. Heer SMITS, sedert 3 jaren Professor aan dit Instituut, die ons proefondervindelijk de bezwarende gedachten ontnomen heeft, dat door het vermeerderen van het getal der jeugdige kweekelingen de gebarentaal, die in onze methode van onderwijs, om hare belangrijke diensten, geheel onmisbaar is, aanmerkelijk zoude verwaarloosd worden; doch het is Zijn Eerw. mogen gelukken, hiertegen een middel te vinden, hetwelk niet alleen de gebarentaal onder onze kinderen waarborgt, maar hen tevens tot belangstelling, om hunne gedachten geregeld te leeren uitdrukken en zich meer en meer de taal te gewennen, op eene krachtadige wijze aanmoedigt.

»Mogten wij verleden jaar het meeste onderscheiding in ons verslag den jaarlijk verdienden lof aan A. MEENS, doofstommen onderwijzer, en aan M. KUYPERS, onze doofstomme onderwijzeres, toekennen, thans voegen wij er bij, dat zij niet alleen met hunne gewone oplettendheid in het geven van onderwijs voortgaan, maar dat zij alle blijken van eene hooge tevredenheid over hun beroep en de wijze, waarop zij aan het Instituut geplaatst zijn, aan den dag leggen, zoodat zij onze hoop op hunne bestendigheit meer en meer bevestigen.

Troostend is het te zien, dat terwijl zoo vele instellingen van liefdadigheid, door de harde tijden welke wij doorworsteld hebben, veel geleden en tot buitengewone hulpmiddelen haren toevlugt hebben moeten nemen, de Commissie van gemeld gesticht zich nog met een batig saldo heeft mogen verheugen, hetwelk niet alleen bewijst, hoe zichtbaar de bescherming der Voorzienigheid op dit gesticht rust, maar ook hoe doelmatig en ordelijk deszelfs hulpmiddelen aangewend worden. Het getal der contribuerende leden bedroeg over dat jaar 848. Wanneer men bedenkt hoe groot de behoeften zijn, hoeveel nog gedaan kon worden, wat nu uit bekrompenheit van middelen moet nagelaten worden, om aan de ongelukkige doofstommen hun lot dragelijk te maken en hen nog tot leden der maatschappij te vormen, welke haar tot nut verstreken, in plaats van tot last, en daarbij de geringe contributie / 5 's jaars welke van de contribuerende leden gevorderd wordt, in aanmerking neemt, kan men den wensch niet onderdrukken dat er onder de Catholijken meer mogten gevonden worden, welke door een jaarlijksch offer een zoo nuttig gesticht helpen schragen en in bloei toenemen. Hartelijk bevelen wij hetzelfde hanner liefdadige herinnering aan.

Eere ons Provinciaal Bestuur, hetwelk door eene

ondersteuning uit de Provinciale kas daartoe jaarlijksch medewerkt; dank den edelen gevers, in het verslag vermeld, die tot een zoo schoon doel medewerken. Met innig leedwezen ontwaart men dan ook uit hetzelfde verslag, dat het Instituut tot dus verre van alle rijks-subsidie verstoken is. Ernstig bevelen wij hetzelfde der aandacht van de Hooge Regering aan.

Het getal der in het Instituut verpleegde Doofstommen was op den 31 december 11. 72; hiervan zijn er 2 (slechts twee) die het kostgeld geheel en 11 die gedeeltelijk betalen, en 59 die geheel voor kost, kleeding enz., ten laste van het Gesticht komen.

Behalven uit onderscheidene plaatsen van Noord-Brabant hebben wij in de Naamlijst kweekelingen aangetroffen van 's Gravenhage, Nijmegen, Delft, IJzendijke, Schiedam, Monfoort, Rotterdam, Harderwijk, Curacao, Utrecht, Ooltgensplaat, Aalsmeer enz.

Wij eindigen met nogmaals dit Instituut dringend aan de liefdadige ondersteuning en godsdienstige sympathie onzer geloofsgenooten aan te bevelen.

KERKELIJKE STAAT.

ROME. Men zegt dat de H. Vader voornemens is het dekreet van amnestie, in het afgelopen jaar uitgevaardigd, nittestrekken tot over de geestelijken en militairen die er toenmaals van uitgesloten waren.

De provinciale raden zijn buitengewoon opgeroepen in elke hoofdplaats der Roomsche Staten; zij zullen zich met hunne eigene hervorming en met die der gemeenteraden onledig moeten houden. Z. Em. de kardinaal Ferretti wil, naar het schijnt, dat de nieuwe instellingen ten spoedigste afgekondigd worden.

BOLOGNA 11 augustus. Ondanks het verzet van den kardinaal Cjaochi gaan de Oostenrijkers steeds voort de stad des nachts met een aantal patrouilles te doorkruisen. De generaal Auesperg vordert, krachtens de instructien, welke hij van den graaf Radetzki, generaal en chef van het oostenrijksch leger in Italie ontvangen heeft, dat er zoo in het fort als in de stad Ferrara slechts één garnizoen wezen zal, namelijk het oostenrijksche, en dat het orderwoord van den oostenrijkschen kommandant zal uitgaan. Hij heeft tevens zijne troepen aangeboden om de wacht van den Kardinaal tegeet te nemen.

De Kardinaal die gelijk, men weet door den oostenrijksche kommandant genomen te nemen maatregelen geprotesteerd heeft, heeft ook het aanbod eener vreemde wacht aangenomen. Hij heeft geantwoord dat zijne beste wacht de burgers was. Inderdaad, de burgerwacht heeft reeds een begin gemaakt met de wacht op het kasteel, het verblijf des Kardinaals, de gevangenis en de openbare gebouwen te betrekken. Zij velen uit Rome betrekkelijk de nacht-wacht. De graaf Rendani, inspecteur-generaal der

burgerwacht voor de vier delegaties, is gisteren te Bologna gekomen en heden naar Ferrara vertrokken.

De behoefte aan eene organisatie derzelve doet zich meer en meer gevoelen, want er zijn op onderscheidene punten wanordeligheden gepleegd, onder voorwendsel van de dautie der granen.

ITALIE.

Brieven uit Napels melden dat het gouvernement het hoofd van vier en twintig calabrische bandieten op prijs gesteld heeft.

— Men heeft dezer dagen veel gesproken over onlusten, welke te Lucca uitgebarsten waren en den hertog gedwongen hadden de vlugt te nemen en vreemde hulp in te roepen; de tijdingen uit dat gedeelte van Italië melden niets, hetwelk aan die geruchten eenigen grond en waarheid geeft.

TURKIJE.

De opstand, welke onlangs in turksch Afsanië uitgebroken is, verbreidt zich snel en wijd; doch tot heden heeft alleen de turksche bevolking daaraan deel genomen; de christenen onthouden zich en zijn nog rustig; maar men gelooft dat dit niet lang zoo blijven zal indien de opstand voortduurt. De oproerlingen zijn ruim van geld voorzien en worden aangevoerd door eenen griek van geboorte, Gheleka geheeten, die in zijne tederde jeugd verplicht is geworden het islamisme te omhelzen. Tot heden hebben zij alijd gezegevierd in hunne ontmoetingen met de turksche troepen doch, naar de laatste tijdingen, zouden zij nu eene nederlaag geleden hebben. Onderscheidene bendes zijn tot Janina voortgerukt; de pacha van dit gewest wilde eene ligting van troepen doen, maar niemand gehoorzaamde aan zijne oproeping; eenige provinciën hadden integendeel besloten voor eigen rekening de wapens op te vallen; zoo begeven de Chimarioten zich reeds naar Corfu om wapens te koop.

Ten gevolge van dien opstand heeft de Porte dat gedeelte van het turksch rijk in staat van blokkade verklaard. Het bloek zal een groot aantal aanvang nemen.

AMERIKA.

De volgende brief is door den E. P. Felix Martin, overste der Jesuiten van Neder-Kanada, aan zijnen broeder geschreven. De fezer zal daarin met rene droevige deelneming het verhaal vinden van het lijden der Ieren, welke de hongersnood uit hun land jaagt. De neger's, welke de smokkelhandel op de kusten van Afrika afhaalt, vinden zich niet in grootere getallen opgehoopt en slechter behandeld, dan die ongelukkigen.

Montréal 27 July 1847.

Mijn waarde Arthur!

Men houdt zich hier uitsluitend bezig met de plaag, waarmede de goddelijke Voorzienigheid ons bezoekt heeft. De iersche landverhuizing, welke beschouwd werd als eene bron van ontwikkeling en welvaart voor deze kolonie, wordt dit jaar eene vernielende ramp. De jaarlijksche emigratie bedroeg gewoonlijk slechts 24,000 personen; dit jaar zal zij tot 100,000 menschen opklimmen, 58,000 zijn reeds ontscheept. De verwoestingen van den honger en de ziekten, welke het ongelukkige Ierland teisteren, maken dat hier niets anders kouden dan half ondermijnde gestellen of dezukken, welke de kiem des doods reeds in zich ronddragen. De overtocht ware overigens alleen genoegzaam, om al die kwalen uit te lokken. De ongelukkige emigranten worden dikwijls zonder voorraad en zonder eenige voorbereidingen om hen te ontvangen, in het onderste van de schepen, die hen ontvangen moeten en voor den houthandel herwaarts komen, opgehoopt. Hun getal is somtijds tweemaal zoo groot, als het wezen moest. Genuegzaam voedsel en zoet water ontbreken er meestal. De bedorven lucht wordt eindelijk doodlijk en de typhus begint hare verwoestingen aan te rigten. Dan wordt het schouwspel hartverscheurend en de dood maait ongemoeid zijne slagtoffers

weg. Een der laatste te Quebec aangekomenen scheepen had honderd vijftig personen gedurende den overtocht verloren. Een weinig beneden Quebec heeft men een lazareth gesticht; daar worden al de ongelukkigen, welke de koraal aangetaast heeft, teruggehouden. De genbesheeren laten hen eene zonderinge proef doorstaan om te in korten tijd allen te erkennen. Op het schip gekomen om hen te onderzoeken, spannen zij van het eene eind tot het andere een touw ter hoogte van 2½ of 3 voet; de emigranten moeten daar onder door gaan zonder het touw te raken en slechts bukkende. De meeste vallen op den grond of kunnen niet bukken. Op die wijze hebben zij spoedig 600 à 1000 passagiers in oogenschouw genomen. Dit eerste lazaret bevat alijd ongeveer 2000 zieken, zonder 1000 anderen mede te rekenen, die zich in een gasthuis bij de stad bevinden. Ik kan niet met volle kennis van zaken spreken, maar men weet dat het getal der dooden zeer aanmerkelijk is. Er stierven tot honderd elken dag. Die ongelukkigen zijn daar meestal van alle hulp ontbloot, in schuren die van van alle zijden open zijn en welke men in allerijl op den bever heeft opgeslagen. Twee priesters zijn reeds de slagtoffers geweest van hunnen ijver om hen in dien verschrikkelijken toestand te redden.

Maar laat ik u over onze ongelukkige stad spreken! Wij weten niet welk lot God voor ons heeft weggelegd! Men laat al de reizigers, welke men gezond of op den weg van herstelling acht, de rivier opvaren. Hunne zwakte is gewoonlijk zoo groot, dat menigmaal een aantal dier ongelukkigen op de nachtreis van Quebec naar Montréal den geest gegeven hebben. Spoedig was men ook verplicht, hier weder een lazareth te stichten. Tijdelijke verblijven zijn in de nabijheid der stad gereed gemaakt, waarin men thans 1700 zieken telt, onder welke de typhus met eene verbazende woede heerscht. Dit was reeds eene groote ramp, maar er zijn nog ijsselijkere, welke lang bloeden zullen. Die emigranten zijn meereendeels catholijk. De priesters van St. Sulpice, onder wier parochie zij zich bevinden, zijn hun met eene heilige onversaagdheid en bewonderenswaardigen heldenmoed te hulp gesnel. Vijf hunner zijn reeds bezweken, zeven anderen buiten staat hunne bediening uit te oefenen. Het is niet waarschijnlijk dat zij allen op zullen komen. Twee priesters van het bisdom zijn insgelijks onder hunne bediening bezweken. Een der heeren van St. Sulpice is aangekomen, voor dat hij door de kwaal aangeast was, maar is als slagoffer derzelve bezweken toen hij de zieken ging helpen. Hij is van eene hoogte van meer dan dertig voet gevallen en heeft zich het hoofd verbrijzeld. Hij was een jong mensch vol verwachting, met schitterende talenten en de beminnesswaardigste deugd uitgerust. *Judicia Dei abyssus multa.* De stad, van twaalf harer onvermoeide arbeiders beroofd, is in rouw gedompeld. De overblijvenden gaan gebukt onder het gewicht der smart en van eenen arbeid boven hunne krachten. Zij hebben zich reeds tot Monseigneur gewend om hulp, wyl zij er niet alleen meer in voorzien kunnen. Reeds eenige dagen vroeger had onze heilige prelaat het onmiddellijk beheer van de dienst der vreemde landverhuizers op zich genomen en hij gaat aan het hoofd zijner geestelijkheid, om hun hulp te bewijzen.

Ik was in eene zending in de stad der Drie Rivieren toen de ongelukken dier heeren eenen aangang namen. Bij mijne terugkomst haastte ik mij om met pater Saché naar hen te gaan om bij hen in te wonen en hun onze hulp te leenen. De E. E. P. P. Mignard en Henri de Ranquet, uit New York gekomen om mij in de zendingen van dezen zomer behulpzaam te zijn, bewezen ons in deze omstandigheden vele diensten, maar konden toch de door den dood verwekte leemten niet aanvullen. Op verzoek van Monseigneur schreef ik onvoorwijd aan onze Vaders te New-York om hun nieuwe verster-

king te vragen. Pater Thébaud, overste van het kollegie te New-York heeft edelmoedig ons beroep beantwoord; hij heeft onmiddellijk vier nieuwe werklieden gezonden, de paters Driscot, du Merle, Férand en Schianski. Zij zijn door de heeren van St. Sulpice met broederlijke liefde ontvangen en hebben zich onmiddellijk aan den arbeid begeven. De gasthuizen der stad zijn opgevuld en de ziekte verbreidt zich, doch langzaam, over dezelve. Ik woon nu met P. Saché op het bisschoppelijk paleis om de zieken van die wijk bij te staan; wij kennen geen van beiden genoeg engelsch om aan de zieken nuttig te zijn. Nooit heb ik meer leedwezen gevoeld, dat ik mij niet meer op het engelsch heb toegelegd en mij door andere werkzaamheden daarvan heb laten terug houden.

De religieuse zusters, die in groot getal de zieken te hulp snelden, zijn ook niet gespaard. Zes dier moedige schepsels zijn reeds bezweken. Ik vermoen heden dat er in de verschillende huizen meer dan veertig ziek liggen, waaronder een aantal op het uiterste zijn.

Men kan het einde der plaag, welke al de helpmiddelen der kunst schijnt te trotseren, nog niet voorzien. Velen geloven dat zij nog slechts in den aanvang van haren loop is. Te midden dier rampen heeft de godsdienst, terwijl zij hare bedienaren en heldhaftigemaagden beweent, alle reden zich te verheffen over de schoone voorbeeld van deugd welke van hare kinderen uitgaan. De goddelijkheid van dat iersche volk en zijne onderwerping aan de Voorzienigheid heeft iets, dat aan het wonderdadige grenst. Het gezigt van den priester, de sacramenten der Kerk doen hem al zijne lijden al zijne ontberingen vergeten. Zijn ijzeren geloof schijnt naar gelang der beproevingen nog aan te groeijen. De protestanten getuigen der deugden, waarvan die verblijven des smart het tooneel opleveren, keeren in groote getallen voor hun afsterven in den schoot der Kerk terug.

Vaarwel, waarde Arthur, zij niet hoe zeer wij uwe gebeden noodig hebben. Wees niet verwonderd, zoo zij weldra zult vernemen, welke algt-offers de pestziekte onder ons zal weggemaaid hebben. Gods wil geschiede!

FELIX MARTIN, S. J.

ZWITSERLAND.

De Landdag heeft zich den 16 augustus met het vraagstuk der herziening van het eedgenootschappelijk uerbond bezig gehouden. Reeds vijftien jaren lang is het steeds ter tafel gebracht, maar werd steeds tot de orde van den dag overgegaan. Dit jaar echter is, na eene langdurige en hevige beraadslaging eene commissie benoemd met last een rapport gereed te maken en een preadvies uit te brengen omtrent een ontwerp van herziening. De leden dier commissie, de heeren Ochsenbein, Furrer, Blumer, Luvini, Druey enz. zijn allen radicalen. De kantons van den *Sonderbund* hebben zich aan de stemming onttrokken.

DUITSCHLAND.

In de zitting van het criminele hof te Berlijn van den 14 hebben de verdedigers der beschuldigten hunne pleidooijen voortgezet.

— De Zusters der Liefde te Berlijn zijn door de koningin ten gehoeve toegelaten en allerminzaam ontvangen. Bij haar vertrek wijdde de koningin in lestuizingen over de eerbiedwaardige dochters van den H. Vincentius van Paulo uit en beloofde haar alle mogelijke bescherming. Zij zijn insgelijks door den kroonprins van Pruisen en zijne gemalin ontvangen en door dezen naar hun schoon zomervlijf, Babelsberg medegenomen en ter middagmaat genoodigd. Om zooveel hare regels het toelieten aan deze uitnoodiging te voldoen, hebben de nedere Zusters aan de vorstelijke tafel plaats genomen doch zich onthouden, van deel te nemen aan de maaltijd, wyl de statuten harer orde haar verbieden buiten haar huis te eten. De prins en

...hof loonden zich zeer gesticht over deze
...aan hare regelen. Na haar vertrek heeft
...prinses naar een schilderij en een kruisbeeld,
...even prachtig van bewerking als kostbaar van metaal
...gezonden. Bij hare terugkomst in het gasthuis
...worden zij een vrij aanzienlijke som, gift der
...Rouwen, welke dedelijk ten behoeve der armen
...bestemd werd.

— Te Neurenberg bestaat nog een oud keizerlijk
kasteel, waarvan de graven van Hohenzollern,
thans markgraven van Brandenburg en vorsten van
Pruisen, oudtijds burgergraven waren. In dat kas-
teel is een kapel, aan de heilige Walburgis toe-
gewijd, welke de keizerlijke dekretten aan de catho-
lijke godsdienst bewaard hadden. Dit kasteel be-
hoort thans, met de stad Neurenberg, den koning
van Beieren, en deze heeft de stad gemagtigd die
kapel, waarin de catholijke godsdienst niet meer
uitgeoefend wordt, in het openbaar te verkoopen.
Doch, hoewel het meerendeel der stad protestantisch
is, heeft de verkoop geen plaats kunnen hebben,
wijl geen enkel bod gedaan werd. De Catholijken
zouden het zich tot eene misdaad aangerekend
hebben zodanigen koop te doen en de protestanten,
zich hierin wijter gedragende dan de koning van
Beieren, hebben met verontwaardiging het denk-
beeld van zich afgeworpen, om dit oud heiligdom,
een der kostbaarste gedenkteekenen hunner stad,
tot een ongewijd gebruik aan te wenden.

— Het schijnt dat de gunst, welke Lola-Montes
aan het hof van München geniet inder duurzaam
dan krachtig is geweest. Indien men geloof mag
hechten aan eenen brief uit die hoofdstad, zou de
ex-danseres door eenen Russin verdrongen zijn. Doch
de Phryné neemt geen genoegen in hare ongenade
en men verzekert dat zij koning Ludewijk vele on-
gelegenheden veroorzaakt.

Eene andere correspondentie verzekert daarente-
gen dat de nieuwwe Dubarry het toppunt harer eer-
zucht bereikt heeft en dat zij van den koning den
titel van gravin van Landsberg ontvangen heeft.
Dit laatste schandaal zou aan zoo vele vroegere
schandalen de kroon opzetten.

ENGLAND.

LONDEN 18 augustus. De Koninklijke flotille is
aan de schotsche kust aangekomen en heeft den nacht
in de haven van Lochryan doergebragt. De kon-
ingin heeft zich niet op het eiland Man opge-
houden, ofschoon de inwoners alles aangewend
hadden, om hunne gasten op eene waardige wijze
te ontvangen.

— De plechtige uitvaart van den overleden catho-
lijken bisschop van Londen zal overmorgen in de
hoofdkerk der H. Maria plaats hebben. Al de
priesters van het bisdom zullen daarbij tegenwoor-
dig zijn.

— De *Morning-Herald*, verdeelt reeds vooruit op
de volgende wijze de stemmen in het aanstaand
Parlement: conservatieven (peelsten en protectionis-
ten) 328, liberalen (whigs, radikalen en repealers) 330;
doch voegt er bij dat er onder de liberalen meer
verdeeldheid bestaat dan onder de andere partij.

— De catholijke Kerk van Engeland heeft weder
eenen harer hoogste dignitarissen verloren. Mgr.
Mostyn, bisschop van Durham is te Old-Elvet, in
de nabijheid van den zetel van zijn bisdom over-
leden.

IERLAND.

In de laatste vergadering van het repeal genoot-
schap heeft de heer Maurice O'Connell, tweeds
zoon van Daniel, de zegepraal opgevoerd, welke
de zaak des repeals bij de verkiezingen behaald
heeft. Volgens hem zal die zaak zeg stemmen in
het Parlement gewonnen hebben. De redenaar heeft
aangekondigd dat al de verdedigers der patrio-
tische zaak te Dublin bijeen zullen komen om te
overleggen wat gedaan moet worden, om spoediger
en veiliger tot het doeleinde hunner pogingen te
komen: de herroeping der unie.

— Een dagblad van Dublin meldt dat de hullen,
welken den eerw. Dr. Berry, catholijken bisschop
van Clonfert in Ierland aangekomen zijn. Deze pre-
laat werd door de groote meerderheid der geeste-
lijkheid aan de keus van de Paus voorgesteld.

SPANJE.

MADRID 14 augustus. De koningin is dezen
ochtend ten twee ure op het paleis te Madrid aan-
gekomen, heden heeft H. M. eene wandeling op
het Prado gedaan.

— Het paleis te La Granja blijft in bewoonbaren
staat, hetgeen doen veronderstellen dat de koningin

er weder zal keeren of dat de koning het zal gaan
bewoopen.

— De ministers zijn tot drie ure des ochtends
op het paleis gebliven.

— De generaal Concha is met twee generaals
van het portugeesche leger te Madrid gekomen.

— Men zegt dat heden de ministerraad zal ge-
houden worden, waarin de kwestie van het paleis
en de daarmede in nauw verband staande kwestie
van het ministerie zullen worden behandeld. De
geruchten eener ministeriele crisis winnen meer
en meer veld.

— Het bereestigt zich niet, dat de leening van
100 miljoen realen door den heer Buchental
gesloten is.

FRANKRIJK.

PARIS 19 augustus. De koning is nog steeds
te Eu. De ministers van eeredienst en van onder-
wijs hebben den minister van openbare werken bij
Z. M. vervangen.

— De dochter van denouden maarschalk Se-
bastiani, hertogin van Praslin, moeder van negen
kinderen is dezen nacht op eene vreedvaardige
wijze in haar eigen vertrek vermoord geworden.
De schuldigen zijn nog niet ontdekt. Men schrijft
de misdaad aan eenen vrees-afwijking toe, wyl
niets ontvreemd is geworden.

Het nadere onderzoek omtrent deze ongehoorde
misdaad heeft de zwaarste vermoedens tegen den
echtgenoot der verslagene doen ontstaan. Zoodanig
zelfs, dat het koninklijk besluit reeds uitgevaardigd
is, om de zaak voor het hof der Pairs te brengen;
trouwens daar de hertog de Choiseul-Praslin pair
van Frankrijk is, kan hij alleen door deze kamer
gevonnisd te worden. Men zeide dat de kanselier
van Frankrijk reeds het bevel tot gevangenneming
uitgevaardigd had; van andere zijden verzekerde
men, dat hij nog in zijn hofje ten strengste be-
waakt wordt. Heden liep het gerucht dat hij
zich met een pistoolschot van het leven beroofd
had. Zaterdag zou de kamer der Pairs als hof van
justitie vergaderen. De achtervolgens aan den dag
komende omstandigheden zijn verpletterend voor
den hertog. In sommige kringen werd dan ook
gezegd, dat hij reeds tot volledige bekentenis ge-
komen was. Eene ongeoorloofde hartstogt en daarop
gevolgde echtbreuk zou de aanleidende oorzaak ge-
weest zijn, welke dezen ongelukkige zoover gebragt
heeft, van eene brave en deugdzaame echtgenoot,
moeder van negen kinderen van het leven te be-
rooven.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH 23 augustus.

— Het Harmoniegezelschap St. Cecilia, hier ter
stede, heeft het voorrecht genoten den HoogWelgeb.
Heer Jonkheer E. J. P. van Meeuwen, gouverneur
van het Hertogdom Limburg, als deszelfs be-
schermheer te ontvangen. Lik vrijdag heeft gemeld
gezelschap, aan ZHWGeb. eene hulde van deszelfs
dankbaarheid gebragt, door, bij gelegenheid dat
ZHWGeb. bij den heer Notaris Bijvoet het middag-
maal gebruikte, eenige heerlijke muziekstukken te
komen uitvoeren. ZHWGeb. trad buiten, bedankte
altermitszaamst het gezelschap voor de aangedane
eer en verzekerde het van al zijne belangstelling en
bescherming. Gisteren is dat gemelde Harmonie-
gezelschap naar buiten getrokken, om aan deszelfs
beschermheer, het eere diploma over te
brengen. Het doet ons veel genoegen te zien,
dat de waardige gouverneur van Limburg, aan
welken de provincie Noord-Brabant zooveel ver-
plichting heeft, haar ook, door zijne nieuwe betrek-
king in Limburg, niet uit zijn hart verbannen heeft.

's HAGE, 20 augustus. Z. M. de Koning is gis-
teren voormiddag met een extra spoortrein van hier
naar Soestdijk vertrokken en van daar in den avond
teruggekeerd. H.D. zal vanstaanden maandag de reis
naar Weimar en Silezie aannemen. (sGr.N.B.)

— Men verneemt dat de hoofd-redacteur of uit-
gever van de *Nieuwe Rotterd. Courant* is gedag-
vaard om te verschijnen voor den regter-commissa-
riaat, ten einde inlichtingen te geven in de zaak
van G. P. Verploegh; deze dagvaarding geschiedt,
naar men verzekert, ten gevolge van een artikel,
geplaatst in gemelde courant van den 14 dezer
maand. (Id.)

— Onzen uitgever, voor den regter-commissa-
riaat hier ter stede gedagvaard, ten einde inlichting
te geven in de zaak van Verploegh, heeft, door
ons daartoe in staat gesteld, de gevraagde inlich-
tingen gegeven. Wij hebben er nooit aan getwijfeld,
dat onze onafhankelijke regterlijke magt, het hare
zou doen, de waarheid van het licht te brengen.

Blijft zij, ondanks hare bemoeijingen verborgen,
dan zal het voorzeker aan haar niet te wijten zijn.
(N. R. C.)

LATERE BERICHTEN.

Het hof der Pairs heeft V. zaterdag eene zitting
gehouden, waarin het na kennis genomen te heb-
ben van het daartoe betrekkelijk besluit, uitspraak
heeft gedaan dat de instructie van het proces,
waarmede het belast is, voortgang zal hebben, en
de president de daarbij benoodigde commissie be-
noemd heeft.

In den vamiidag heeft de grootreferendaris van
het hof, de hertog de Gages, met de daarbij ge-
vorderde ambtenaren zich begeven naar het hofel
Sebastiani om tot de gevangenneming van den her-
tog van Choiseul-Praslin en zijne vervoering
naar de gevangenis van het Luxemburg over te
gaan. De hertog lijdt aan hevige pijnen in de inge-
wanden, welke eerst aan vergift hadden doen ge-
looven, doch door de geneesheeren aan andere oor-
zaken werden toegeschreven. De geruchten omtrent
zijne bekentenis zijn nog zeer uiteenlopend. Zijne
familie zeekt thans het gerucht te verspreiden dat
hij dikwijls aan slagen van krankzinnigheid onder-
hevig was.

Te Madrid liep het gerucht dat er reeds een
nieuw ministerie door den heer Salamanca was
zamengesteld; voor het geval, dat de heer Pacheco
en zijne vrienden hun ontslag zouden nemen. Men
zeide tevens dat de koningin in den ministerraad de
kwestie van het paleis ter tafel zou brengen en nu
reeds aan den voorzitter van den raad verklaard
heeft, dat zoo het ministerie deszelfs ontslag wilde
aanbieden, hetzelfde aangenomen zou worden.

Mengelwerk.

« Kan men nog mensch zijn »
« Zonder Christen te wezen ? »

OPLOSSING VAN GROOTE VRAAGSTUKKEN.

(Vervolg van nummer 94.)
VIII HOOFDSTUK.

Oplossing van den Godloochenaar.

Indien de godloochenaar het regt aan zijne zijde
heeft, dan heeft het menschelijk geslacht onregt,
en men ziet in het oneindig getal van volken, die
opze plaats bewoond hebben en noch bewonen,
niets meer dan onverbeterlijke dwazen; want allen,
van af de beschaafden, tot aan de verwilderd-
sten, hebben eene godheid erkent.

Wat heeft het atheïsme al niet beproefd,
om zich van eenen zoo ontzettenden bewijsgrond te
ontdoen? Na vruchteloos de twee halfvonden te hebben
doorsnuffeld om een volk zonder God te ontdekken,
werd het er op bedacht er een te bestellen. Het regt
van voordragt dezer buitensporigheid behoorde voor-
zeker ten volle aan het land der groote ontdek-
kingen. Maar indien men Engelschman moest wezen,
om een zoodanig ontwerp te vormen, zoo had men
de nieuwe wereld nodig om het te volvoeren.

Robert Owen vereenigde dan, omtrent twintig
jaren geleden, zeven à acht honderd mannen en
vrouwen, genoegzaam in de godverzeking versterkt,
om te geloven dat zij aan hunne kinderen geene
gedachte aan God zouden nalaten. Hij bragt hen
naar de Vereenigde Staten, koos eene uitgestrekte
vlakte, ontwierp het plan eener kleine stad, welke
hij *New Harmony* noemde; daarna deed hij hen
zweren alleen getrouw te blijven aan de wetten van
hunne moeder, de natuur; hen evenwel aanmanen-
de, de nijvere kunsten te beoefenen en de gewoonte
te blijven behouden van op twee beenen te gaan,
opdat niemand aan hunne menschelijke afkomst
zoude kunnen twifelen. Hij bevat hun vooraf aan,
geheel het *uwe* en het *myne* te vernietigen, en
voor altijd uit hart en mond den naam van
een opperst Wezen te bannen; waartegen hij hun
beloofde, dat zij en hunne kinderen een zooda-
nig toppunt van geluk zouden bereiken, dat het
verbaasd heest eindelijk de godsdienst, het huwe-
lijk en de bijzondere eigendommen, de meest gru-
welijke drisdenheid welke op ons geslacht kan druk-
ken van zich zou verwerpen (1).

(1) *Woesden van Robert Owen, in zijne Ver-
klaringen over de onafhankelijkheid des verstands,
redevoorring welke hij uitsprak te New-Harmony
den 4 juli 1828, het 51e jaar der Amerikaansche
onafhankelijkheid. Dit curieus stuk vindt men in
zijn geheel in het Memorial Catholique tom. VII
pag. 140.*

De uitkomst beantwoordde slecht aan zulke schoone verwachtingen. Het zij dat eene veeziekte, of eene andere plaag, welke niet in de *gruwelijke drieënheid* was opgenomen, de kudde van *New-Harmony* verwoest heeft, is onbekend, doch men heeft er niet meer van hooren spreken, en hij die dezelve met zulke grootte onkosten verzameld had, is naar Engeland terug gekomen.

Met den staart tusschen de beenen en hangende ooren.

Overigens, men had deze proefneming niet van noode, om de overtuiging te hebben, dat de godloochenars zich niet vermenigvuldigen bij wijze van voortteeling, maar door inenting. De bewerking is zeer eenvoudig: het bestaat slechts hierin, dat men een geweten zoodanig bezwalkt, dat het zichzelf niet kan beschouwen zonder uit te roepen: Wee mijner, indien er een God is!

Wel is waar: het middel werkt niet altijd even onfeilbaar. Er doen zich verscheidene omstandigheden in het leven van zulk een genaakten godloochenaar voor, waarin hij zich door het algemeen vooroordeel laat medeslepen. — Vanini riep op het gezicht van den brandstapel uit: Ach God! — Volney, in gevaar van op de kusten van Amerika te vergaan, greep naar een rozenkrans en bewees, zoolang de storm aanhield, dat hij zijn *Vader ons* en *Wesst gegroet* nog kende. — Cabanis die in eene zitting der akademie bij zijn hoofd zwoer, dat er geen God was, en dreigde zijn degen te zullen trekken, tegen wie ook, die het tegendeel durfde beweren, Cabanis erkende niet-tegenstaande dat het atheïsme *strijdig is met de onmiddellijke, onvermydelijke, dagelijksche ingevijgen en den algemeenen en onophoudelijken roep der gansche natuur.* (1)

Bekennen wij het ten lof der beesten: de aangeborene, bedaarde en onverstoortelijke godloochening bevindt zich allest bij hen. De mensch die hunne wijze van leven aanneemt, kan wel hunne ongodsdiensstigheid naapen, zoolang hij een vrolijk leven leidt:

Maar bij den minsten rampspoed.
Valt het mom af, de mensch blijft.
En het redeloos dier verdwijnt.

De geneesheeren der vorige eeuw bechtten te veel gewigt aan het atheïsme, toen zij het als eene ernstige ziekte behandelden. De Godloochenars vermenigvuldigden zich, alleen om de werken te wederspreken, welke bestemd waren om hen te wederleggen. Om deze door den hoogmoed opgeblazene geesten te doen slinken, moest men bezigen, niet de koude hulpmiddelen der wetenschap, maar de windbrekers van de zwaarste kracht, namelijk: verachting en bespottung in ruime mate toegediend. Alle de knodslagen van de Herculesen der Sorbonne wegen niet op tegen den kaakslag door eene schoone hand, op de wang van eenen beruchten atheïst toegebracht. Deze na vruchteloos, in eene vergadering van vrouwen gepredikt te hebben, wilde zich door deze woorden wreken: »Vergeeft mijne dwaaling, mevrouwen, zeide hij, ik konde mij niet voorstellen in een huis, waar het verstand den voorrang aan de bevalligheid betwist, alleen de eer te moeten hebben van niet aan God te gelooven.» »Gij zijt niet alleen, mijnheer, hernam de vrouw des huizes, mijne paarden, mijn hond, mijne kat genieten ook deze eer; alleen hebben deze arme dieren het goed verstand, van er zich niet op te beroemen.»

M. P. D. (Wordt vervolgd).

(1) Zie zijnen brief over de eerste oorzaken, in het licht gegegen door M. Berard. — Wat beteekenen deze woorden, zoo niet dat de ongeveinsde godloochenaar zou vermijden wat onvermydelijk is, dat hij nimmer zoude ondervinden, wat de overige menschen dagelijks ondervinden en dat hij, door zijne ongevoeligheid voor het algemeen en standvastig geroep der natuur, het ontaardste der menschen is.

Advertentien:

Heden verlost van eene welgeschapene DOCHTER, JOHANNA CATHARINA SIT-TARDS, geliefde Echgenoot van J. F. BOELEN.
's Bosch, 19 Augustus 1847.
Eenige Kennisgeving.

EEN SECONDANT.

VAN DE R. K. GODSDIENST,

sedert eenige jaren aan R. K. Kestscholen werkzaam, wenschte liefst in Noord-Brabant, geplaatst te worden. Hij is in staat tot het geven van **ONDERRIGT**, in de **Hollandsche en Fransche Talen**, en in het **Teekenen**, ook kan hij behulpzaam zijn bij het onderrigt in het **Hoogduitsch en Engelsch**, en verder bij alle vakken, die tot het Lager-Onderwijs behooren. Ter nadere Informatie gelieve men zich te adresseren, met *franco* brieven, onder Letter H. bij den Boekhandelaar H. A. ZWEERS, Kalverstraat, tusschen de Ojjesaluis en Olieslagerssteeg, N°. 168, te Amsterdam.

Op Woensdag den 1 September aanslaande des voormiddags om twee uren, zal ten Stadhuisse van Eindhoven worden **Aanbesteed**:

HET MAKEN VAN EENEN NIEUWEN STRAATWEG, ter lengte van ongeveer 375 Ellen en ter breedte van vier Ellen, met **DE LEVERING DER**

BENODIGDE KEIJEN;

de Conditien zullen acht dagen te voren ten Stadhuisse ter visie leggen.

BEKENDMAKING.

Al degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan, of eenige papieren, gelden of bewijzen van eenigerlei waarde onder zich mogten hebben, regarderende den Boedel van Wijlen den Heer JAN VAN OLIEN Tz. op den 29 Mei H. alhier overleden, worden verzocht daar van opgave, betaling of afgifte te doen voor den 15 September eerstkomende, aan de weduwe, of aan den Executeur-Testamentair, G. P. TOMBRINK.

's Bosch, 9 Augustus 1847.

ADVERTENTIE!

Iemand van de R. K. Godsdienst, oud 25 Jaren, die gedurende zeven jaren als **Koster** in eene der voornaamste Kerken van dit Diocees is dienstbaar geweest, door toeval buiten betrekking, zag zich gaarne elders weder geplaatst, zijnde van goede getuigschriften voorzien.

Reflecterenden gelieven zich te adresseren met *franco* brieven onder Letter B aan den Uitgever van den *Noord-Brabander*, D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.

De Notaris **MOLHUIJSEN**, residentende te *Vught*, zal voor de Erven Wijlen den Heer **W. C. H. TRET**, Publiek

VERKOOPEN.

Onder Vught.

VIER KAPITALE

BOUWHOEVEN,

genaamd de 1^e, 2^e, 3^e en 4^e Bergens huizensche hoesven, bestaande in voor weinige jaren geheel in Steen Herbouwdede en grootendeels met Hollandsch Riet gedekte ruime en nette **LANDBOUWERSWONINGEN** met geplafonneerde **VERTREKKEN**, groote en wel ingerigte **STALLEN**, **SCHUREN**, **KARHUIZEN** of **SCHOPPEN** en verdere **GETIMMERTEN**, waarvan de 1^e met annexen **HEERENHUIZINGE**, geschikt voor Zomer- en Winterverblijf, bevattende geplafonneerde en behangen **KAMERS** enz.; drie aan elkander gebouwde **ARBEIDERS-WONINGEN**; voorts **TUINEN**, **BOONGAARDEN**, beplant met vele **WILDERAGGEN** en **VRUCHTBOOMEN**, **BOUW-GROES**, **WEL** en **HOOLANDEN**, beplant met welwassend **SCHAARHOUT**, opgaande

EIKEN en andere **BOOMEN**, **SCHAARMASTBOSSCHEN**, **TURF**, **HEI**, **LANDEN**, **DREVEN** en **VOORPOTINGEN**, alles in eenen goeden staat, en grootendeels aan en bij elkander staande en gelegen te *Vught*, voorvoemd: *Wijk Bergens huizen*, in Sectie E. en D. te zamen eene grootte uitmakende van Circa 100 Bunders.

Onder Esch.

Ken Perceel **HOOILAND**, gelegen in het Halsbroek, onder *Esch*, *Wijk Kraijenhof*, groot 1 Bunder, 98 Rodden en 61 Ellen, in eenen meerderen **KAMP** van ongeveer 3 Bunders, Kadaster Sectie A. N°. 335.

De **GOEDEREN** zijn Verkuurd.

- 1^e Hoes. Aan **M. VAN SLEEUWEN**, (buiten de **HEERENHUIZINGE**) voor f 328,00, en het *Leyeren* van 13 Mudden, 5 Schepels Rogge.
 - 2^e " Aan **J. J. VAN DER BRUGGEN**, voor..... f 190,00.
 - 3^e " Aan **W. DE JONG**, voor.. » 230,00.
 - 4^e " Aan **J. VAN KRIEKEN**, voor..... » 220,00.
- De **ARBEIDERS-WONINGEN** bij **G. FUGTS**, c. s., voor..... » 117,00.
Thans onverhuurde gedeelte **LAND**.. » 75,00.
De jaarlijksche **HOUTWAS**..... » 350,00.

f 1510,00.

De **VIER HOEVEN** zijn belast met twee Roggeperceelen, groot 13 Mudden, 5 Schepels en 2 Chijnsen, te zamen f 630,00.

Voorschreven **GOEDEREN** zijn bij gedrukte Billetten in 16 Koopen in het breede omschreven en zullen in perceelen, afzonderlijke en generale Massa's worden geveild.

Deze Verkoopung zal geschieden te 's *Hertogenbosch*, in het *Eindhovenssch-Koffijhuis*, bewoond bij de *Wed. LANDHEER*, op Dingsdag den 14 September 1847, provisioneel, en Dingsdag den 28 September daaraanvolgende, terzelfder plaatse definitief, telken dage des namiddags ten 4 ure.

Informatien te bekomen bij den Heer **J. M. TRET**, te 's *Hertogenbosch*, en ten Kantore van gemelden Notaris te *Vught*, alwaar eene Kaart van de Goederen aanwezig is.

Graanmarkt.

van 's **HERTOGENBOSCH**.

Vrijdag en Zaterdag, 20 en 21 Augustus.
NIEUWE ROGGE f 7,35, f 7,85 a f 8,15
NIEUWE BOKKWEIT f 7,50 a f 8,50 f 9,50.
NIEUWE HAVER f 4,00 f 4,50.

Beurs van amsterdam.

Zaterdag 21 Augustus ten 4 ure.

W. S. 21 pCt. 56½, 2. Ditto 3 pCt. 69½. Ditto Certific. 4 pCt. 88½. Handelsmaats. 169½. Ardoin's 540 p. st. 16½. Spanje Binnenl. 3 pCt. 24½. Porting 4 pCt. 27½, 28. Oude Russen Ditto Stieglitz en Co. 89½.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren DE MAAS te Grave en van de DIZZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DA-TIJD	MAAS TE GRAVE				DIZZE TE 'S BOSCH.			
	BOVEN AP.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.	ONDER O.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	
Ang.	ell.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.
21	5	30	2	»	»	»	»	»
22	5	31	1	»	»	1	43	4
23	»	»	»	»	»	1	43	0
»	»	»	»	»	»	»	»	»

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 15 august. voet 2 duim.

Ter Drukkerij van H. A. A. DE ROOY.